

INFORMACE O VÝSLEDČÍCH KONTROL VÝKONU PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ NA ÚSEKU STŘETU ZÁJMŮ ZA ROK 2022

V souladu s § 26 zákona č. 255/2012 Sb., kontrolní řád, ve znění pozdějších předpisů, a usnesením vlády České republiky ze dne 11. září 2013 č. 689 o Plánování, vyhodnocování a koordinaci kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti územních samosprávných celků, prováděných ústředními správními úřady, krajskými úřady, Magistrátem hlavního města Prahy a magistráty územně členěných statutárních měst, Odbor střetu zájmů a boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti **zveřejňuje informaci o výsledcích kontrol přenesené působnosti územních samosprávných celků podle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen „zákon o střetu zájmů“).

Ministerstvo spravedlnosti **zahájilo v období 1. 1. 2022 – 31. 12. 2022 pět kontrol**. Konkrétně se jednalo o kontroly výkonu přenesené působnosti krajských úřadů Libereckého kraje, Královéhradeckého kraje, Jihomoravského kraje, Středočeského kraje a Magistrátu hlavního města Prahy. Dokončena v roce 2022 byla kontrola Plzeňského kraje, která byla zahájena v roce 2021 a proběhla s ohledem na epidemiologickou situaci distančním způsobem.

Distančně proběhly i kontroly Libereckého a Královéhradeckého kraje. Po zlepšení epidemiologické situace v České republice, proběhl zbytek kontrol (Jihomoravský kraj, Středočeský kraj, magistrát hlavního města Prahy) prezenční formou. Kontroly na místě byly oproti distanční formě méně časově i administrativně náročné, a to na straně kontrolovaných osob i Ministerstva spravedlnosti.

Hodnocení kontrol:

1) Předmět kontroly

- a) Zápis veřejných funkcionářů do Centrálního registru oznámení (dále jen „CRO“) kontrolovanou osobou dle § 14a zákona o střetu zájmů, jakožto tzv. podpůrným orgánem a plnění povinností s tím souvisejících.
- b) Přestupková agenda podle zákona o střetu zájmů [dodržování zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“) při rozhodovací činnosti].
- c) Výkon kontroly přenesené působnosti ve vztahu k obecním úřadům ze strany krajských úřadů dle § 129 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

2) Nejčastější zjištění

a) *Kontrola zápisu veřejných funkcionářů do CRO kontrolovanou osobou podle § 14a zákona o střetu zájmů*

- Při kontrole zápisu veřejných funkcionářů do CRO kontrolovanou osobou podle § 14a zákona o střetu zájmů byly nejčastěji zjištěny nedostatky v nedodržení zákonné lhůty 15 dnů pro zápis data ukončení výkonu funkce dle § 14a odst. 1 zákona o střetu zájmů. Dále byly zjištěny chyby v určení data zahájení či ukončení funkce veřejného funkcionáře a nesprávné rozlišení, kdy jsou veřejní funkcionáři podle § 2 odst. 3 zákona o střetu zájmů povinni podávat oznámení do CRO (tedy zda mají být do CRO zapsáni). Rovněž bylo zjištěno, že v některých případech chybí dokumenty, které slouží jako podklad k zápisu (např. jmenovací dekret, pracovní náplň s jednoznačným popisem činnosti apod.), což v některých případech činilo zápisy nepřezkoumatelné.

b) *Přestupková agenda podle zákona o střetu zájmů*

- Při kontrole přestupkové agendy byly zjištěny nedostatky spočívající v nedodržování zásad správního trestání (zásada vyšetřovací, zásada materiální pravdy) i správního řízení obecně (zásada hospodárnosti a předvídatelnosti). To se projevilo i ukládáním rozdílných sankcí za obdobných skutkových okolností. Řada rozhodnutí nebyla řádně odůvodněna, chyběly rovněž dostatečné důkazy pro prokázání tvrzené formy zavinění. Chyby byly dále shledány v nedodržení lhůt a nesprávném počítání lhůt dle správního řádu.
- U kontroly změny příslušnosti ve smyslu § 63 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky bylo opakovaně zjištěno nesprávné poučení o opravných prostředcích, které není v souladu s § 76 odst. 5 a § 89 odst. 1 správního řádu.
- Při kontrole rozhodnutí vydaných v přezkumném řízení v návaznosti na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 38/17 bylo shledáno pochybení v podobě absence zmínky zkoumání dodržení zákonné lhůty pro zahájení řízení i vydání rozhodnutí. V ojedinělých případech pak nebyly podmínky pro zahájení přezkumného řízení naplněny – resp. přezkumné řízení bylo s odkazem na výše uvedený nález Ústavního soudu aplikováno na skutkově nepřiléhající případy. V jednom případě došlo k nesprávnému poučení o opravných prostředcích.

c) *Kontrola přenesené působnosti ve vztahu k obecním úřadům*

- Při kontrole prováděných kontrol přenesené působnosti ve vztahu k obecním úřadům/městským částem bylo zjištěno, že kontrolní protokoly nejsou vždy kompletní, což v některých případech mělo za následek až jejich nepřezkoumatelnost. V některých případech bylo ke kontrole vybráno nedostačující množství vzorků z celkového počtu spisů. U zápisů veřejných funkcionářů nebylo z kontrolních protokolů na více místech patrné, z jakých dokumentů kontrola vycházela.

3) Nejzávažnější zjištění

Ministerstvo spravedlnosti považuje za nejzávažnější zjištění pochybení spočívající v nedůsledném ověřování, zda osoby, které jsou ze strany krajských úřadů (tzv. podpůrných/zapisujících orgánů) zapisovány do CRO, naplňují pro tento zápis podmínky (ve smyslu § 2 odst. 3 zákona o střetu zájmů). Identifikace veřejných funkcionářů spočívá v ověření dostupných podkladů pro zápis, nelze se spolehnout pouze na tvrzení úředníků či osob samotných. Nesprávný zápis osoby, která není veřejným funkcionářem podle zákona o střetu zájmů, může mít vliv na její práva (zásah do práva na soukromí a informační sebeurčení).

Ve vztahu k přestupkové agendě pak je nejzásadnější nedodržování zásad správního trestání (zásada vyšetřovací, zásada materiální pravdy). Rozhodnutí o přestupku a ukládání sankcí představuje významný výkon veřejné moci vůči jednotlivcům a jako takové musí být vázáno zásadou legality, naplňovat všechny zákonné požadavky a být řádně odůvodněno.

4) Uložená opatření k nápravě

a) Kontrola zápisu veřejných funkcionářů do CRO kontrolovanou osobou podle § 14a zákona o střetu zájmů

Bylo uloženo důkladnější zjišťování oprávněnosti zápisů do CRO, kontrolované osoby byly poučeny o informačních zdrojích a způsobech, jakými mají identifikaci veřejných funkcionářů řádně provádět. Dále bylo uloženo provedení oprav chyb v datech a údajích veřejných funkcionářů. Dále bylo kontrolovaným osobám uloženo zažádat o výmaz osob, které nejsou veřejnými funkcionáři. Napříště bylo uloženo důsledné dodržování zákonných lhůt.

b) Přestupková agenda podle zákona o střetu zájmů

Napříště bylo uloženo důsledné dodržování zásad správního trestání i správního řízení obecně. Rovněž bylo uloženo zpřesnění a zkvalitnění formulování poučení o opravných prostředcích dle § 76 odst. 5 a 89 odst. 1 správního řádu.

c) Kontrola přenesené působnosti ve vztahu k obecním úřadům

Napříště bylo uloženo zkvalitnění protokolů o kontrole tak, aby bylo patrné, co bylo předmětem kontroly a s jakým výsledkem.